

ПРОВЕРКА
2010

КНИГА СЕДМА И ОСМА * 1947 г.

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕШКИ ЧЕРВЕН КРЪС

REVISED
1905

AS CANONICAL

ЕМОС И МЛАДЕЖКИЯТ ЧЕРВЕН КРЪСТ

В основата си ЕМОС и БМЧК са две организации, които имат една и съща цел: демократическото възпитание на нашата учаща се младеж, създаването на всестранно развити в културно и физическо отношение хора. Възпитанието на младежта, обаче, засяга редица въпроси, то има не една, а много страни.

ЕМОС се занимава преди всичко с оформянето на идейния лик, с мирогледа на средношколската младеж. Това не значи, че той не може да я запознава с някои въпроси напр. из областта на здравната просвета, Това означава само, че неговата главна работа се изразява в запознаването на нашите средношколци със съвременния научен мироглед и с демократическите идеи на народното движение на Отествения фронт — и не само да ги запознава с тях, но и да ги прави активни техни носители т. е. активни борци за изменението, за коренното демократическо преустройство на живота в нашата страна.

БМЧК също така не може да бъде неутрален към мирогледа и идейното възпитание и оформяне на своите членове. Самият той също така възпитава младежите в демократически дух, в дух на взаимопомощ, преданност и верна служба на народ и родина. Неговият основен девиз е: „Аз служа“ Кому? — На капиталистите, на банкерите, на експлоататорите, на народните врагове ли? — Очевидно, „Аз служа“ е девиз на преданна и верна служба народу, на трудещите се от села и градове, за ония, които творят историята на нашата страна. За разлика, обаче, от ЕМОС, ударието на работата, материалът, с който се бори при БМЧК — това е санитарно-здравната просвета на нашата младеж, а чрез нея — и на нашия народ. Крайната цел е същата, която гони и ЕМОС: здрава младеж, просветена в санитарно-здравно отношение, но здрава именно, за да побеждава народните врагове и да отдаде своите сили за създаване на нова демократическа народорепубликанска България, осяяна с фабрични кумини, машино-тракторни станции, младежки домове, домове за култура и отдих и т. н. и т. н.

Но, ако това е така, то очевидно ЕМЧК и ЕМОС всеем не си противоречат, а само взаимно се допълват. Следва да се заключи, че между тях трябва да съществуват само отношения на пълно сътрудничество. Затова е нужно най-тясно и взаимно координиране плановете, дейността на ръководствата, а с това — и на самите дружества.

На Националната конференция на БМЧК, която се състоя през м. май тая година, някои делегати разказаха за много добра координация и щастливо сътрудничество между ЕМОС и БМЧК в техните училища. Самите те

бяха активни емосисти. Не липсваха, обаче, делегати, които говореха за обратното — за отсъствие на сътрудничество и взаимопомощ. На какво може да се дължи това?

Трябва да отбележим, на първо място, подценяването на БМЧК от страна на някои емосови ръководства. Не се разбира, че санитарно-здравната подготовка на нашата младеж има сериозно значение, което особено изпъква през време на война, но което е не по-малко и през годините на мирния живот. Счита се, като че ли, че заниманията в Червен кръст са не до там сериозна работа, с която в най-добрия случай могат да се заемат синовете и дъщерите на по-богатите слоеве, които „не жънат“, „не копаят“. Очевидно, това е остатък от старото отношение към БМЧК, когато последният беше в ръцете на фашистките елементи, които го противопоставяха на прогресивната учаща се младеж, въпреки го в противонародната колесница на фашизма. Но, ако тогава това отнасяне имаше оправдание в фашистките позиции на ръководствата на Младежкия Червен кръст, сега то няма никакво основание. Днес БМЧК е на здрави антифашистски позиции и всякакво въздръжане спрямо него е неправилно, погрешно.

На второ място, трябва да изтъкнем стремежа на някои червенокръстски ръководства и особено на някои ръководители на клонове на БМЧК, да разширяват дейността на Младежкия Червен кръст вън от неговите естествени предели, мъчейки се да му придадат характер на такава организация, която може нълъно и изцяло да разреши въпроса за демократичното възпитание на учащата се младеж, без да става нужда от съществуващото на друга организация, занимаваща се специално с тоя въпрос. Това е също така свършено погрешно. Това може да доведе само до противопоставяне БМЧК на ЕМОС. В нашите средни училища ръководящата организация е ЕМОС. Тя обедини всички предишни ученически дружества, като въздръжателните, историческите, стенографските, политическите младежки организации и т. н. Вън от нея останаха да съществуват като самостоятелни дружества само клоновете на БМЧК, поради някои по-особени причини и съображения. Но от това съвсем не следва, че Младежкия Червен кръст трябва да работи откъснато от ЕМОС. Бюдейки организационно независими, клоновете на БМЧК трябва да работят в най-тясно единодействие с ръководствата на ЕМОС.

Техните планове, техните събрания, техните беседи и най-разнообразните други инициативи трябва винаги да се допълват, а не кръстосват. За това са необходими съвместни заседания на ръководствата им, приемане на планове за работа на съвместни заседания, та по тоя начин да се избегне заемането с една и съща работа от две места и да не се получи борба за подяла на средношколците между клона на БМЧК и дружеството на ЕМОС. Затова председателите на червенокръстките клонове трябва да участвуват в ръководствата на емосовите дружества, да присъствуват на всички техни заседания, както и в Изпълнителния комитет на ЕМОС участвува организационният секретар на Върховното управление на БМЧК. Естественото развитие на Младежкия Червен кръст не е в противопоставянето му на ЕМОС, а в най-тясното единодействие с него, не против него, а редом с него, заедно с него. Ръка за ръка с него. Фашистите бяха, които противопоставяха БМЧК на прогресивната младеж преди 9 септември 1944 год., когато тя работеше във въздръжателните, стенографските и други ученически дружества. Те искаха да направят от БМЧК една голяма младежка фашистка организация. Но, като не успяха да постигнат това, туриха кръст и на него и го превърнаха в колективен член на „Браник“. Днес опозиционери и др. врагове на ЕМОС се опитват да откъснат от него БМЧК. Те си надяват маската на големи червенокръстци, говорят за тилн Червен кръст и т. н. Техните опити трябва да се осуетят още в самото начало. Но това е задача и на младежките червенокръстци и на емосистите.

На. Вълос

Гл. секретар на И. К. на ЕМОС.

ТАМ, КЪДЕТО ЩЕ БЪДЕ СВЕТОВНИЯ МЛАДЕЖКИ ФЕСТИВАЛ

II. Макулов

Прага ви очарова. Този град е музей на архитектурата, на историята, на народа и на неговата култура. Чехословаците наричат своята столица „майка на чехските народи — Златна Прага“. И наистина, цялата история на Чехия е свързана с Прага.

Прага е разположена на брега на река Валтава. Многовековната история е оставила неизличими следи върху целия облик на тази славянска столица в Средна Европа. Тук са запазили постройки от Средновековието. Площадки, здания, паметници живо говорят за далечното минало на чехския народ. Аз непрестанно обикалях из улиците на столицата и като че четях увлекателна книга. В прекрасните творения на архитектурата и скулптурата долавях целия характер на свободолюбивите чехи.

Прага е неизменно красива през всички времена на годината. Широката лента на Валтава дели столицата на две части. През реката са прехвърлени няколко моста. Най-красивия — Карлов мост е построен в XIV в.

Исках да вида Прага от птичи полет. Качих се на кулата „Розглед“, построена на хълма. От тук се вижда целия град. Ето я красивата Прага! В лево е пражкия Град — резиденцията на председателя, дворците, катедралата Св. Вит. Върховете на катедралата се издигат към небето. Постройката ѝ е почнала в X в. По-нататък е храма св. Георги, кулата Делибора. В средните векове тук бил заточен чехския рицар Делибор за това, че през време на селското въстание взел страната на народа. Една от старинните части на града — Храдчани — е района на дворците, съградени в XVI—XVII в.

След като сляхох от „Розглед“, тръгнах по тъсната Златна улица. Тук от всеки дом вее далечна старина. Минах през Карловия мост и излязох на крайбрежната улица Масарик. Тук е парламента, а малко по-нататък по Валтава — зданието на Националния театър. На неговата фасада е написано „Народът за себе си“. Историята по построй-

ката на този театър е интересна. В началото на втората половина на XIX в. той бил построен с пари събрани от народа. Това е бил първия национален театър в Прага. Но след две три представления той изгорял. Тогава инициаторите на строежа отново се обърнали към народа. Пак събрали пари и след две години построили нов театър. Той станал едно от културните огнища на Чехия. Около него са се групирали писатели, драматурзи, артисти.

Пред парламента често се спирах на скулптурата „Раненият войн“. Скулпторът е изобразил страдащият човек, който събира всички сили, за да продължи борбата. Тези скулптури ми напомнише съдбата на чехския народ. Дълги столетия чехите са се намирили под немско иго, но са запазили своя език, своята култура, никога не прекъсвайки борбата с поробителя.

Неряд с парламента е Пращкия университет. Той е бил открит

Прага

втори по ред в Европа — след Парижкия. В този университет пражани са слушали пламенните речи на Ян Хус. Не далеч от университета е Стария площад. Площадът и неговите здания са били свидетели на ред исторически събития. Тук глосатавите са разгласявали гръмо указите на кралете. В XV в. тук са били наказани 60 последователи на Хуса. На този площад пражани са посрещали президента Масарик, празнувайки своето освобождение след първата Световна война. На стария площад е била връчена грамотата на маршал Конев, с която той се провъзгласява за почетен гражданин на Прага.

Старинното здание на кметството е разрушено от немците, обаче сега се ремонтира. На кулата на кметството е бил часовника, работа на майстора Гануш. Часовникът е бил пуснат в движение най-напред в 1490 год. Той показвал годината, месеца, числото и часа. От страни е имало подвижни фигури: смъртта с коса биела камбаната на часовника, скъперник разгърсвал човал с пари. Изкуригвал петел, над часовника се отварял прозорец, в който по ред се показвали дванадесете апостоли. Този часовник бил единствен в света. Чешките майстори са пристъпили към неговото възстановяване.

В центъра на площада се намира паметника на великия чех Ян Хус. Хус като професор в Пражкия университет смело се противопоставил на немското настъпление към това национално чешко учреждение. Немците е трябвало да напуснат университета. Ректор станал Хус. С още по-голяма сила той почнал да развива своята дейност, нападнали немците, папските служители и монасите. Иденте на Хуса стреляли римската църква и немските поробители. Римския папа обявил Хуса за еретик и отлъчил от църквата.

Изобразената на паметника фигура на Хуса е заобиколена от занаятчи и селяни. Техният поглед е прикован в учителя им, техните ръце се протягат към него, те са готови да умрат за иденте на Хуса. На паметника са издълбани думите на Хуса: „Обичайте правдата“, „Борете се за правдата!“ Хус завършил своя живот като герой. В 1414 год. той бил повикан от римския папа на събор. Там, въпреки охранителната грамота от краля, Хус бил вярстваан. Константинския събор осъдил великия просветител и той бил изгорен на клада.

Последвало закриване на хуситските школи, което предизвикало въстание отначало в Прага, а после и по цялата страна.

Всяка година в деня от смъртта на Хуса в Чехия се изгаря клада в памет на великия чех, загинал на клада за народни правдини.

Стария площад на 5 май 1945 г. отново станал арена на борба с немците. Въоръжените пражани избират кметството като крепост при голямото въстание в Прага. В подземията на кметството се криели жените и децата. Хитлеристите обстрелвали с оръдия кметството, но не могли да избият въстаниците. Тогава те подпалили зданието. Огънят се разпространил по цялото здание и се приближавал към подземията. Вече почнал да се нагрява таванът на подземиято. Жените успокоявали децата и шептели: „Те ще дойдат“, „Те ще ни спасят“. Артилерийската канонада са приближавала все по-близо и по-близо... В Прага навлязла великата Червена армия и спасила жените и децата.

Прага посрещна Червената армия като своя освободителка.

БРИГАДА

Сред селото във неделна утрин
свириал на мегдана камцион
Наизязли хората немити
да посрещнат ранния си гост.

А от него гледали засмени
хубави девойки и момци,—
Светело им слънцето неделно
в ясните усмихнати очи.

А над тях два свилени байраци
един винен, друг със ален кръст
мъртели се с утрешния вятър —
сочили ги хората със пръст.

И разбрали: трудова бригада
е дошла таз сутрин от града.
Младите възторжени санитари
ще прегледат всеки стар и млад.

Ще потупат здравите другари
и ще кажат „Ха наздраве, брат!“
а на заболелите селянци
ще дадат безплатен чуден лек.

А когато свършат най-подире
и на запад слънцето клони,
ще говори мургав бригадирец
за единство в тези бурни дни.

Вечерта в читалището сбрани
ще разправят всичките със жар
пак за тая трудова бригада
и за двегодишния ни плак...

Срещнали ги селяните с радост
с радост ги проводили в града
и разбрали как велико братство
се съзидва в техните сърца.

Павел Матов

от литературния „В. Вилчарски“

ПРОТИВОЗДРАВНИ НАВИЦИ В РОДОПА

НАДЖИ АХМЕДОВ

Една от главните задачи на младите червенокръстци е да работят за изкореняване противоздравните навици, заблудите и невежеството сред нашия народ, задача колкото благородна, толкова и полезна. В изпълнение на тази задача младежите червенокръстци не трябва да жалат сили, защото изпълнението дълг към здравеопазването на народа е и изпълнен дълг към нашата народна република. Всяко спестено заболяване е влог в общия национален трудов фонд.

Има краища в нашата страна, които действително гъмжат от противоздравни навици и невежество. Такъв край са Родопите и то специално сред българо-мохамеданското население. Дългото петвековно робство, съчетано с една твърде консервативна религия, са сновали развитието в културно и здравно отношение на тези наши сънародници. Пословичното безразличие и незаинтересованост към нуждите на живота, към неговите изисквания се заменят с особените грижи за добър задробен живот.

Българските фашистки правителства не без охота поддържаха това състояние. Те имаха интерес да се държи в невежество българо-мохаме-

данското население, така както се мъчеха да държат в невежество целия наш народ.

В Родопа вярват в духове и нечисти сили, служат си нашироко и при всички случаи с баяния, връчвания и гадания. Тук има, тъй да се изразим, широка мрежа от врачки, разни народни лечители и др. В тяхна подкрепа са и ходжите, които упорито поддържат невежеството сред населението и правят особено трудна санитарно-здравната пропаганда тук. Ето някои противоздравни навици от Родопи:

Когато някой се изплаши много смятат, че му се е изместило сърцето. В такъв случай врачката се опитва да му го намести с заклинания.

Болките в главата се смята, че идат от това, дали болният е срещнал през деня лош дух, който го е урочесал. Баят му за уроки.

Получи ли човек някакъв обрив тогава смятат, че той минал през място, където са ношували дяволите. Безспорно, тук сред помашкото население такива обриви, понякога доста зловеществени ексземи, се срещат често, поради нехигиеничните условия за живот. Обривите лекуват, като от предполагаемото място, дето са ношували дяволите се събира

смет, с която се прекажда болния. Едновременно с каденето пещ се молати.

Фатализъмът сред помашкото население е страшен. Там са особено разпространени муските. Има врачки и бащи, които пишат такива муски и ги дават на пациентите си да ги носят на шията си или на края на пояса си. И който има такава муска фанатично вярва, че никакви болести или нещастия не могат да го сполетят. Не могат и други хора да му напакостват.

Фатализъмът докарва и едно страшно безразлично и незинтересованост към живота. Когато някой умре, казват, че така му било писано и то на члото още при раждането. И тая му съдба никой с никакви средства не може да отмени. Болката е нещо предопределено и лекар не може да помогне, ако не е писано болката да мине. Дали болният ще оживее зависи от това дали има още дни за живеене.

Родопа винаги е страдала за лекари, страда и сега. Затова пък тук чрез широка мрежа от клонове на Български младежки Червен кръст ще могат да се подготвят кадри, които да се борят срещу противоздравните навици, да дават съвети за опазване на личната и обществена хигиена и при леки случаи да дават съвсем елементарна санитарна помощ. Но за всичко това е необходимо Българския младежки Червен кръст да хвърли много сили. Нуждата от здравна просвета в Родопите е толкова голяма, че се налага да се предприеме и такава мярка: завършилните курсове по

първа и бърза помощ, майчинство и детство, лична и обществена хигиена от другите краища на нашата страна да се изпращат като санитарни отряди през лятото в Родопи. Особено е необходимо да отидат девойки-червенокръстки, за да работят сред жените, където невежеството е най-страшно и при които противоздравните навици дават най-сериозни последствия и за самата жена, и за поколенията и за цялото семейство.

Чрез просвета да превъзмогнем всички предрасъдци

ТОВА КОЕТО ВИДЯХ В ЕДИН КОНЦЛАГЕР В ХОЛАНДИЯ

От средата на м. февруари 1943 г. се извършваха редовни транспорти на амстердамски жители към концлагер Vught, в южна Холандия. Този концентрационен лагер бе предназначен за политически затворници и за евреи. Германците бяха разпространили баснята, че в лагера ще се създадат индустрии, в които евреите ще могат да работят години наред. Командантът Хнилевски щал да се занимава специално с децата и между другите мерки бил създавал вече и игрища за тях!

Заедно с евреите идващи от други части на Холандия (които трябваше да се явят във Vught

преди известна дата, с разрешение да вземат всичко си имущество) — което при пристигането им бе веднага отнето), стотици родители с децата им бяха събрани тук. Тези от децата, които оцеляха при условията за живот във Vught, трябваше няколко месеца по-късно да се присъединят към хилядите деца, които с или без родителите, бяха транспортирани от други холандски концлагери в Полша, за да не се върнат никога вече. Пренасянето на тези нещастници стана в товарни вагони, без пейки, препълнени винаги с 45—60 души, които за пътуването от два три дни имаха на разположение една бъчва пълна с вода и друга за естествениге им нужди.

Можах да наблюдавам тези деца в лагерите Vught и Westerbork. Във Vught видях ужасната мизерия на децата, специално на стотици кърмачета — и се запознах с хигиеничните условия, за които един лекар и то детски лекар, не може да има представа.

Във Vught нямаше никаква лична хигиена, тъй като в помещенията от 40 на 10 метра се натрупваха повече от двеста майки и малки деца. Почти всички деца спяха в едно и също легло с майката. Поневе имаше винаги по три легла едно над друго, децата падаха от средното или горното легла. При тези условия децата, които почти без изключение бяха дошли във великолепно здравословно състояние, заболяваха неизбежно. Те не само живееха в непонишено мръсна среда, но често много дни на-

Гилотинирани трупове на затворници от фашистките концлагери, готови за преработка в сапун

ред нямаше, или почти нямаше, мляко за тях. Тогава животът им се поддържаше с бисквити, скрити от родителите — тъй като всичко, което майките бяха донесли за децата си, им беше отнето при пристигането в лагера — или пък с чорба, която не можеше да се яде. И тъй наречената болница за деца във Vught беше само карикатура на болница. В едно сравнително малко помещение имаше отначало 40 кърмачета, засегнати от най-различни заболявания; в друго тясно място имаше също толкова малки деца, боледуващи от най-разнообразни инфекциозни заболявания, като скарлатинозните бяха изолирани с помощта на едно мръсно перде. Местопребиваването на кърмачетата беше отвратително. В никоя стая нямаше с какво да се измият ръцете. В две бараци, където бяха нужниците, се приготвяваше храната, сушеха се пелените — без да могат да бъдат изпрани — и се оставяха трупове на децата. Тези стая служеха също за спални на десетки слуги и няколко болногледачки.

В този тъй наречена детска болница, личността недостатъци за зването човек, експериментираха, тъй да се каже, в голям мащаб. Експериментите завършваха с цяла серия от инфекции. По този начин, детският имунитет, вече дълбоко компрометиран от напълно недостатъчната количествено и качествено храна, съсем се загубваше. Тук, в една и съща стая, се намираха размесени деца, болни от шарка и магарешка кашлица, злокачествени форми на дизентерия, бронхопневмония, ринофарингити, средни отити, мастоидити; както вече казах — зад едно перде имаше още болни от скарлатина. Ако децата не умираха веднага, те в късо време изреждаха цяла редица от инфекциозни болести. Съществуваше един фактор в повече, който обясняваше жалкото физическо състояние на тези деца. Напълно липсваше материал за лекуването им. Беше забранено да се изследва кръвата, урината и пр. Кърмачетата и тежко заболялите малки деца бяха в допир едно с друго върху сламеници без чаршафи, без пелени, почти голи, нападнати от стотици мухи, които предпочиташа да се наситят с гнойните мизирни в секретите на носа, ушите, изпражненията. От тук мухите замърсяваха млкото — ако го имаше — или другата храна, с което затваряха порочния кръг.

За да се обясни тежестта на наблюдаваните тиндрони, трябва да се държи сметка, че децата, почти винаги, заболяваха най-напред от дизентерия. Водата в лагера беше негодна за пиене. Сол-титърът на тази тъй наречена годна за пиене вода, беше огромен, както това бе доказано от една официална анализ, извършена в Амстердам. Въпреки това комендантът на лагера не беше убедил, че водата, според докладите, получени от самия него, била изключителна. Лекарите, които трябва бяха да работят тук без средства, без помощта на специалисти и под ужасния терор на есесовците, се намираха пред отчайваща задача. За майките моралното страдание беше непоносимо: в продължение на дълго време правилникът не им позволяваше дори

Жестокия побойтел предизвика срещу себе си дълбоката омраза и на най-малките

да присъствуват на смъртния одър на децата си. Действително, може да се каже, че Дантевият Ад е ръв в сравнение със страданията наложени във Vught. Човешкото въображение не е достатъчно, за да даде представа за извършените жестокости спрямо децата и възрастните. А що се отнася до децата, страданията им бяха още в началото си.

В продължение на петте седмици, през които можах да посещавам на много пъти Vught имах илюзията да вярвам, че положението ще се подобри. Но опитът ми доказа, че окупаторите не служат никакво доверие, защото, когато се даде внезапно заповед да се транспортират всичките деца в Полша, германците не направиха изключение нито на единственото дете, което се роди в лагера Vught, нито за най-тежко болните деца с много висока температура. Едно новородено с тегло 1350 гр. при раждането, биде транспортирано на петия ден в една малка кошница. На деца с температура над 40 градуса не бе разрешено да останат; те трябва бяха, по заповед на лагерния „лекар“, да бъдат евакуирани „медицински“ опаковани. В всичко това бе търяно в Холандия от един германец, който имаше дързостта да се нарича лекар...

Този, който е присъствувал от близо, дори на една малка част от тази голяма низерия на депортираните холандски деца, ще запази спомена през целия си живот и мисълта за това, което им се случи след заминаването, ще е за него вечен кошмар. В концлагера при Vught не са избивали децата в буквалния смисъл на думата, но стотици деца понесоха ужасна съдба и страдаха жестоко от условия, които са противни на най-елементарните правила на хигиената и на сивата представа за човека.

Проф. ван Гревелд
(Амстердам)

САНИТАРНАТА АВИАЦИЯ — ЕПОХАЛНО ДЕЛО

Д-р В. Вълчев

Нач. на санитар. възд. авиация при БЧК.

Откриване на първата санитарна авиация на Балканския п-ов — Министър-председателя Георги Димитров поздравява началника на санитарната авиация при БЧК д-р В. Вълчев

Народните бедствия, причинени от наводнения, земетресения и др. природни стихии, идват внезапно, нанасят многостранни повреди и загуби. Нуждата от бърза помощ в такива случаи израства страшна и неумолима още в момента на нещастията и всяко закъснение с часове и дни води към усложнения — епидемии и др., а също и увеличаване на жертвите и загубите.

Катастрофалното наводнение в Разград подчерта още веднаж тази неоспорима истина. Бедствието беше страшно, щетите неимоверно големи, нуждаещите се от помощ с хиляди.

Колкото по-голямо и внезапно се явява едно бедствие, толкова по-бърза и ефикасна трябва да бъде дадена помощ.

При страшното бедствие в Разград младата току-що формирана санитарна авиация от Българския Червен кръст получи своето бойно кръщение и извърши своя пръв подвиг. Готовността и устремът,

с които се даде първата и бърза помощ в Разград от Българския Червен кръст чрез санитарната авиация, е факт, който обществото трябва да узнае и оцени като нещо ново, родено в новото време и закъснено с могъщия импулс за творчество и всеотдайна служба на народа.

С получаване на известието за страшното наводнение в Разград, Върховното управление на Българския Червен кръст сложи върху крилето на санитарната авиация задачата за бързо проучване на щетите и незабавна помощ за пострадалите. Решаваща се важна санитарно-тактическа задача, от чието правилно провеждане зависеше здравето на пострадалите, а също и на цялото население на Разград и пострадалите села.

Санитарния въздушен екип

Първа помощ в Разград

Още рано сутринта на 3. VII, отлетяха първите два самолета от санитарната авиация на БЧК и един разузнавач, който да донесе събраните данни за размера на щетите и пострадалите.

Само след 2 часа и 15 минути самолетите бяха над опустошения град. Слезли на полето до самия град, пратениците на Българския Червен кръст бяха сред нуждаещите се и започнаха своята дейност, когато още водите на Бели Лом течеха по улиците. След бързото разузнаване, в конференцията с лекарите и отговорни лица бяха установени нуждите от медикаменти, дрехи, храни и предпазна ваксина против коремна тиф. Не мина час от кацването на самолета, разузнавачът пилот отлетя веднага с писмени искания за необходимата помощ.

Два часа след излитането на първите самолети в изпълнение на задачите за бърза и ефективна помощ, излетя и големият транспортен самолет с началника на отделение „Обществено подпомагане“ при Българския Червен кръст и екипи от лекари: хирург и епидемиолог, медицински сестри и 1,400 кгр. медикаменти, превъзрочен материал, захар, кондензирано мляко и дрехи за пострадалите. Това разградчени видяха и, потънали в тинята по къщите и улиците, почувстваваха, че правителството знае за тяхното нещастие и първата помощ иде под знака на Българския Червен кръст.

По този начин, преди да изтекат 12 часа от страшното бедствие, помощта дойде по въздуха, за първи път в нашата история, за първи път в нашата страна и за първи път на Балканския полуостров.

Но с това не се завърши делото на Българския Червен кръст. Въз основа на разузнаването, направено от първите самолети още на 3. VII, Българският Червен кръст изпрати специален санитарен vlak с големи количества ценни медикаменти, захар, мляко, дрехи, противотифусни ваксини за 20,000 души, стотици ампули противотетаничен серум, дезинфекционни средства за борба с евентуални епидемии и 100 комплекта легла за разваляне обожението за пострадалите.

И ето, мечтата е действителност — чрез възможностите на санитарната авиация и подчертаната готовност на Българския Червен кръст за пълна и

многогранна помощ при народни бедствия, важната санитарно-тактическа задача за ефективно подпомагане на пострадалите в Разград се осъществи навълно и нейните последици са от огромно значение.

Разрушването на две от трите аптеки в града лишаваше населението от медикаменти. Българският Червен кръст, чрез санитарната авиация и санитарния vlak, запълни почти мигновено нуждите от медикаменти и превъзрочен материал. Чрез местния клон на БЧК за първите нужди на населението бяха дадени: 6,000 броя аспиринов, 3,000 броя сулфатинов, 62 кгр. хлорина, 300 броя бинтове, 2 кгр. йодова тинктура и 400 дози противотетаничен серум.

На превъзрочния пункт на БЧК, от екипа пренесен по въздуха, и от 4 подвижни санитарни постове, бяха превъзрани 1352 пострадали, един опериран от нашия хирург и друг спасен с 500,000 единици пеницилин, пренесен пак по въздуха. Освен това, органите на въздушния санитарен отряд на Българския Червен кръст изразходваха при своята дейност: 2,700 бр. аспиринов, 1,000 таблетки хиинин, 103 ампули противотетаничен серум, 250 таблетки сулфатинов, 650 бинта, 1,000 гр. йодова тинктура. Голяма част от тези медикаменти и санитарни материали дойдоха само за няколко часа със санитарен самолет на Българския Червен кръст.

Раздадоха се горни и долни дрехи на 1436 души. Даден за захар на 825 семейства и кондензирано мляко на 500 деца. Голяма част от тези продукти и дрехи бяха пренесени със самолет.

Нека читателят след горните редове помисли за тази крилатата помощ, за устрема на носителите на знака Червен кръст и неустрашимата им и неуморна дейност през дните на Разградското наводнение.

Те бяха горди, че им се възлага тази тежка и отговорна, но славна задача, да отлетят в помощ на нуждаещите се. . .

Те са горди и сега, че изпълниха блясаво своя дълг под знака на Българския Червен кръст — знак на доверие, пълна отзивчивост и постоянна готовност в служба на Родината.

(Из сп. „Български Червен кръст“)

ИСТОРИЯТА НА ЕДНО ОТКРИТИЕ

Откритието на доктор Луини

Един ден през 1890 год. знаменития професор-физиолог Бунге повикал в своя кабинет доктор Луини, руски учен, който работел в неговата лаборатория в гр. Базел.

— Аз чух, че вие се готвите да изучавате съставните части на храната на животните? — попитал той.

— Да, аз искам да изясня, какви вещества са необходими на животните за живота и растежето им — отговорил Луини.

Професор Луини свил плещи.

— Но това е вече напълно установено — казал той.

Професорът изредил на Луини имената на книги, в които подробно се излага ролята на съставните части на храната — белтъчини, масти, въглехидрати, соли и вода. Няколко от книгите били написани от самия професор.

Луини благодарил на професора. Да, той знае тези книги. Известни му са възгледите на съвременните учени. И все пак той иска да провери дали в храната има всички необходими за живота на животните вещества.

В стаята, където работел Луини, се появили две клетки с мишки. На обитателите на едната клетка Луини ежедневно давал чисто краве мляко. Това била най-здравата храна, тъй като организацията на майката изработва млякото специално за храненето на детето. В него има всички необходими за живота и растежето на животните вещества. Учените са били уверени, че познават всички съставни части на млякото. В справочника Луини прочел, че във всеки килограм чисто краве мляко има 39 гр. масти, 32 гр. белтъчини, 51 гр. въглехидрати, 7 гр. соли и 871 гр. вода. Мишките с удоволствие приемали млякото и се развивали така, като на свобода.

Храната на обитателите от втората клетка Луини приготвял по-специално. Той сам правил мля-

Във втората клетка не останала жива нито една мишка

ко от каймак, захар, соли и други вещества. Той получавал питие, напълно подобно на обикновеното краве мляко. Сходството било не само външно. В изкуственото мляко се съдържащи същите проценти масти, белтъчини и пр. както в обикновеното мляко.

Мишките не забелязали измяната. Те също тъй се трупили около съда с изкуственото мляко и също тъй бързо го погълждали, както това правели техните съседи с кравето мляко. Но още на втората седмица настъпила промяна в поведението на мишките от втората клетка. Отначало те станали лениви. След това загубили апетита си — вече не се навързвали с предишната жадност върху съда с млякото. Мишките ставали все по-зле, докато след няколко дни се наложило Луини да извади от клетката умрели животни. Скоро във втората клетка не останала жива нито една мишка.

В първата клетка всички мишки до една били съвършено здрави.

Луини повторил още много пъти своя опит и винаги получавал все същите резултати.

В 1881 г. Луини напечатал статия относно своите опити, в която писал: „Очевидно, че в естествената храна има в малки количества, освен главните известни съставни части на храната, още и неизвестни вещества, необходими за живота“.

Ръководителят на лабораторията проф. Бунге повече не се чудил на „чуждестовото“ на руския учен. Той възложил на своя сътрудник Зокин да започне работа в същата област.

„Окови на краката“

Едва ли доктор Такаки, главен санитарен инспектор на японския флот, е знаел за опитите на руския учен Луини. Него не му е било до съдбата на мишките, хранени с изкуствено мляко. Неговото внимание изцяло било погълнато с изучаването на причините за честото избухване на епидемия от страшната болест, която ежедневно изваждала от строя около една трета от японските моряци.

Болестта се появявала в човека неусетно. Отначало моряците се оплаквали от лош апетит и отпаднала работоспособност. Те оставяли неизядени своите порции и се търкаляли от умора след такава работа, с която в друго време лесно се справяли. Към това се присъединявали болки в краката и засилено сърцебиене.

Постепенно отпадналостта се увеличавала, появявала се и слабост в краката. Походката ставала неуверена, също както като че на краката са били надяжнати тежки окови. Заедно с общата отпадналост наблюдавало се и спадане на температурата на тялото, разваляне на слуха и зрението. Цели участъци от тялото губели своята чувствителност. Следвал парализи. Шестдесет до седемдесет процента от болните умирали от парализи в сърцето.

Тази болест в Далечния Изток е известна от хиляди години. Заради появяването на слабост в краката нарекли я „бери-бери“ или преведено „окови на краката“.

Пред санитарния инспектор Такаки стояла задачата да изгони бери-бери от японския флот. Но как? Трудно е да се отстранява болест, на която не знаеш причините.

Все пак той забелязал, че болестта започва с загубата на апетит.

— Очевидно, решил Такаки, от прекомерното еднообразие на храната. Ако храниш човека всеки ден с една и съща храна, то толкова той се насища с нея, че му се губи желанието да яде повече. Главната храна на японските моряци бил ориза — любимото национално ядене на японците. На моряците бил давал най-хубавия олющен ориз.

На Такаки идвала и друга мисъл, може би загубата на авитиг е от непълноценността на ориза като храна. Ориза е беден от белтъчини. Не се ли появява от това бери-бери?

Но както и да е, изводът е един и същ — да се дава на моряците разнообразна храна. И в 1882 год. Такаки направил тази промена в храната. Резултатите били поразителни. Страшната болест а японския флот намаляла, а в последствие почти изчезнала.

Три години Такаки наблюдавал резултатите от своята работа. Избухването на епидемия бери-бери не се забелязало. В 1885 г. Такаки публикувал своите наблюдения. Неговия главен извод бил, че причината на бери-бери била липсата на белтъчини.

Обаче, другите лекари не се съгласявали с него.

— Бери-бери е също такава заразителна болест, както чумата, холерата, тифа — говорили те — защото бери-бери почти винаги се появява като масово епидемическо заболяване. Следователно, тя се разпространява чрез микроб.

Такаки не можал да обяснове както трябва своята теория и лекарите се отказали от нея. Победила теорията за заразно произхождение на болеста. А причина за нейното изчезване — подобрение на хигиеничните условия в японския флот.

В болницата при затвора

В 1890 год. влязъл в борба с бери-бери холандски учен д-р Ейкман, главен лекар на затворническата болница на остров Ява. Бери-бери била чест гост в холандските затвори на острова Ява.

Веднаж разхождайки се по двора на затвора, Ейкман бил свидетел на любопитна картина. На площадката, където обикновено се разхождали кокошките, той забелязал, че няколко от тях се държали съвсем странно. Една лежала със свити крака, дръпната глава назад и плътно прилепена към тялото си. Трета била в припадък от гърчове.

Бери-бери била чест гост в холандските затвори на остров Ява

Кокошките лежали из тъмничния двор в най-странни пози

Ейкман се приближил. Кокошките се опитали да избягат, но на много малко се удало да сторят това. Ейкман се навел и установил, че това е типичен паралич на краката и крилето.

Като че нещо познато напомняло това на лекаря. И изведнаж се сетил. Това е бери-бери, от която страдат повече от половината затворници.

Докторът бил развълнуван. Той първи наблюдавал бери-бери по домашните животни. Неговото откритие давало възможност за изучаването на болеста. Към животните могат да се прилагат такива методи на лечение, които не могат да се използват спрямо хората.

От какво са заболели кокошките? Ясно, че те са се заразили от заболелите хора, решил Ейкман. Но как? Тук болните не се разхождат и следователно не може да има непосредствена зараза.

Ейкман си спомнил, че кокошките са хранени с остатъците от храната на затворниците.

Ейкман купил няколко здрави кокошки. Половината от тях той почнал да храни с остатъци от ориз, събран от паниците на болни от бери-бери. Останалите кокошки получавали също такъв ориз, но направо от кухнята.

— Ако кокошките действително се заразяват от болните — казал Ейкман — то щеще заболят само половината.

Резултатът, обаче, се оказал съвсем неочакван. Всички кокошки еднакво заболели от птичи полиневрит (така наречъл тази болест Ейкман).

Може би пък контролните птици, получаващи ориз непосредствено от кухнята, са недостатъчно изолирани от болните? За проверка Ейкман настанил далеч от болницата нова група кокошки и ги хранил с ориз, сварен в неговия собствен дом. Резултатът бил същият.

— Това значи, че причината не е заразяване, заключил Ейкман.

Докторът предприел нови опити. Той закупил десетки нови кокошки и ги хранил с различни сортове ориз. Дали пък няма някои особени, отровни видове ориз? Един от опитите му като че потвърдил тази му мисъл. В дукиана на един от

местните търговци Ейкман намерил ориз с червен отенък. Кокошките, хранени с червен ориз, оставали здрави.

Задачата изглеждала разрешена.

Но когато докторът се спривал, каква е този ориз, отговорили му, че червения ориз е просто лошо очистен най-обикновен ориз.

Нима нищоиното количество от оризовата люспа може да има толкова огромно значение?

Докторът взел здрави кокошки и почнал да ги храни с бял полиран ориз. Тогава всички кокошки почнали да проявяват признаци на болестта бери-бери. Той ги разделил на три групи. Едините хранил с неочистен ориз, другите — с лошо очистен ориз, а третите с бял полиран ориз, като му прибявял оризови трици.

Всички кокошки оздравявали в няколко дни. Ейкман бил поразен.

— Излязо, мислил той, че като се стареем да храним хората с най-хубав, чисто полиран ориз, ние с това предизвикваме у тях болестта бери-бери.

Ейкман се опитал да отдели от ориза противотровата. Той залял оризови трици с вода, оставил ги да постоят няколко дни така, а след това излял водата и пак с получената утайка напоил болните кокошки. Всички кокошки оздравели.

Всичко е ясно — заключил Ейкман — противотровата е разтворима в вода и е отишла от триците в разтвора.

В 1897 год. доктор Ейкман публикувал своите работи. Той опровергал теорията за зерното произхождение на бери-бери и я заменил с отравяне с очистен ориз.

Несполуката на Ейкмана

След няколко години д-р Ейкман се върнал в Холандия и станал професор в Утрехтския университет. Тук той продължил изследванията си по болестта бери-бери. Той привлякъл в работа и свои ученици. И ето един от тях — Грийнс, в 1901 год. неочаквано излязъл с предположение против учителя си.

— Не е ли по-правилно да се предположи, казал Грийнс, че бери-бери се предизвиква не от присъствието в ориза на особена отрова, а напротив, в отсъствието на някакви полезни, необходими за живота вещества?

Професор Ейкман не се съгласявал.

— Моите опити ясно показваха, казал той, че противотровата, извлечена от мен от оризовите трици бързо обезврежда отровата в чистия полиран ориз и спасява умиращите кокошки.

— Но защо вие смятате, че в триците има непременно противотрова? Да отделите от ориза отрова не ви се удаде. Очевидно такава там няма. Ето защо аз смятам, че в оризовите трици се съдържат именно тия необходими за живота вещества, които в самия ориз отсъствуват.

Професор Ейкман изгубил още няколко години, опитвайки се да отдели отрова от очистения ориз, но безуспешно. Тогава той се предал. Той се казал от своята теория за отровата, като причина за заболяването от полиневрит. В 1906 год. той писал: „В оризовите трици има вещество, различно по своята природа от белтъчните, мастите и въглеходите и солите, което е необходимо за здравето и отсъствието на което предизвиква полиневрит.“

Но да каже нещо по определено за това вещество Ейкман не е могъл.

Нови факти

Числото на последователите на Лунна стъкло.

В 1909 г. немският учен Степ преработил с спирт и етер мляко и хляб и почнал да храни с тях мишки. Оказало се, че спирта и етера извадили от млякото и хляба никакви вещества, без които животните загивали. Но даде ли им от спирта и етера, с които обработил млякото и млякото, картината рязко се променила: мишките бързо се поправяли и се чувствували отлично.

Още една атака над бери-бери

Изследванията продължавали, а болестта бери-бери продължавала да нахваса неизчислими бестия в източните страни. Около 1910 год. за нея се заинтересовал Лондонският институт за хигиенични изследвания.

Директора на института доктор Мартин бил много радостен, когато в 1910 г. при него дошел един познат, завърнал се след много години живот в източните колониялни владения на Англия. Гостът с удоволствие разправял на д-р Мартина за бери-бери. За щастие познатият бил добре запознат и могъл да отговори на всички въпроси.

Д-р Мартин знаел за работата на Ейкмана. И, разпитвайки госта, той особено се интересувал от храната на болните.

— Ейкман е прав — казал д-р Мартин, когато гостът си отишел — бери-бери несъмнено се предизвиква от отсъствието на някакви необходими вещества в очистения ориз.

Вниманието на д-р Мартин било привлечено от полузабранената работа на санитарния инспектор от японския флот Такаки.

— Той е прав — решил д-р Мартин, прочитайки статията на Такаки за недостатъчността на белтъчните в ориза, като причина за болестта бери-бери. — В същност истината не е в това, че липсват белтъчини, а в непълноценността на белтъчините в ориза.

Предположението било верно, но трябва да се докаже. Това д-р Мартин лоръчал на работещия по това време в Лондон полски учен Казимир Функ.

Победа над бери-бери

Казимир Функ пристъпил към работа. Неговата лаборатория се изпълнила с човали с оризови трици и клетки с гълъби, върху които Функ провеждал всички опити.

Функ започнал да изследва веществото, което придава на оризовите трици лечебни свойства.

Той изгорил част от триците, събрал пепелта и я размесил с храната, която давал на болните гълъби. Излекуване, обаче, не дошло. Птиците загивали. Значи, не солите, които се намират в пепелта, имат лечебни свойства.

Функ извакъл от триците белтъчните вещества и, като ги пренистил, ги изпитал върху болните животни. Обаче, гълъбите не оздравявали. Значи бери-бери не се причинява от непълноценността на белтъчните вещества в ориза.

Функ залял оризовите трици с разтвор от сярна киселина и варил сместа, докато не получил едно-

Казимир Функ започнал опитите с оризови трици и гълъби

роден разтвор. Той изпитал разтворва върху птиците — болните птици били излекувани. Значело, че сярната киселина не разрушавала активното вещество.

Тогав Функ започнал последователно с различни химически вещества да утайва съставните части на получената течност. Отделяйки твърдите части от течността той почнал да изследва тяхното действие поотделно върху гълъбите. Той отхвърлял всяка част, която не могла да излекува птиците. А останалата активна част, той подхвърлял на по-нататъшно разделяне. Така Функ постепенно, стъпка по стъпка, освобождавал оризовите трици от ненужния баласт и получавал все по-активни продукти.

Необходима била огромна настойчивост. Лекарството се губело в огромни маси от ненужни примеси. Всъщност, то самото било нищожен примес към неактивните съставни части на триците. И ако то не произвеждало чудното въздействие върху болните птици, не би имало никаква възможност да се отдели от оризовите люспи.

Най-после в 1911 год. получил от 50 кгр, трици 0,4 грама активно вещество. Една част от 125,000 части оризови люспи. Но пък за това един милиграм активно вещество напълно излекувало умираещи гълъб.

Впрочем, оказало се, че и полученото вещество далеко не е напълно чисто. За пълното очистване са били необходими още няколко години.

Но и това, което добил Функ в 1911 год. било огромно постижение. Пръв той държал в ръка веществото, от което зависел живота на животните.

Първоначалното предположение за ролята на нищожно малките примеси, които поддържали нормалното развитие на животните, била окончателно потвърдена.

Функ направил химически анализ на полученния продукт — определил какви химически елементи съдържа той. Той намерил въглерод, водо-

род, кислород, азот, сяра и хлор. Той не могъл, обаче, да установи, как са свързани атомите в молекулите на активното вещество. Това се оказало особено трудна задача, която костува на химичите почти 25 години.

Все пак Функ установил, че във всяка молекула от активното вещество един атом е съединен с два атома водород. Такива групи от един азотен и два водородни атома влизат в състава на много известни химически съединения. Химичите ги наричат аминогрупи, а веществата, съдържащи такива групи — амини.

На Функ предстоило да даде име на открития амин. Той искал да подчертае значението му за животните. Той взел латинското название на думата живот „вита“ и я съединил с думата „амин“. Така се получило названието „витами“, което скоро обхващало целия свят и влязло в езичите на всички културни народи.

Витамини

Функ измислил името „витами“ за напълно определено вещество. Но скоро това име се превърнало във фамилия.

Функ мислел, че всички необходими за живота вещества, които сам организъм не умее да си изработва, а трябва да ги получи с храната, се отнасят към класата на амините и ги нарекъл витамини.

По-нататъшното развитие на науката не потвърдило неговото предположение. Оказало се, че болшинството от витамините не са „амини“. Но затова пък главната мисъл на Функ за значението

От 50 кгр, трици 0,4 гр. активно вещество

на витамините за живота се потвърдила блестящо.

По-късно били открити и отделени в чист вид витамини, които предпазват от кокоша слепота и болести на очите — витамин „А“, от бери-бери — витамин „В“, от скорбут — „С“, — от рахит — витамин „Д“ и пр.

Установена е и химическата природа на болшинството от откритите витамини. Разработени са и методите за изкуственото им добиване на много от тях.

Много още в науката за витамините е неизвестно, тайнствено и загадъчно. Но изключителното значение на витамините привлича толкова учени към тяхното изучаване, че заветата на тайнствеността над витамините се намалява всеки ден.

Б. Степанов

ЕДУАРД ДЖЕНЕР

1749—1821

Името на този велик лекар е нерезивно свързано с историята на така наречената буба шарка, стара остра заразна болест, известна още от древността. Тя се проявява с висока температура и с особен обрив на кожата — гнойни пъпки, които след оздравяването си оставят тралчинки. Много често тя засяга важни органи и причинява смърт.

В XVII век тя е въздушна в Европа и Америка, като извънредно разпространена и опустошителна епидемия със смъртност 50—100%. На всеки 12-и погребан се е падало по един починал от едра шарка. Предавала се е с пряк контакт и посредством предмети. По това време туземното население на Мексико и Перу е било унищожено от пренесената шарка, а в XVIII век Гренландия е била обезлюдена от подобна епидемия.

Народът забелязал тогава, че тя не се повтаря у този, който я преболежда веднаж било в лека, било в тежка форма. Логическа последица от това било започналото изобретяване на различни начини за прихващане болеста в лека форма. В 1721 год. жената на английския посланик в Цариград писателката Мария Монтего пренесла от Изтока също някои начини: използването на ризи или постелки от болен, на гной от пълките и пр. Приложения били и изпитаните преди хиляди години начини на заразяване (инокулация) от китайските лекари: поставяне изсъхнали корички в носа на здравия; от индийските и персийски лечители: поставяне на размекнати корички в кожни разрези; от грузинските и черкезките майки, които, за да запазят красотата на дъщерята си са ги убояждали с игла, върха на която била замърсена с гной от шаркава пъпка. Тази практика позволила да се установи, какво изкуственото заразяване довежда до по-лека шарка от естествената, но от друга страна оказало се, че заразените били опасни за околните и шарката продължавала да се шири.

Ясно е, че само при преценката на всички тези исторически данни може да се оцени както трябва голямото дело на Дженер, човекът, който спаси човечеството от една епидемична болест.

Той е роден на 17. V. 1749 г. в гр. Беркли — Англия. Още двадесетгодишната си възраст, той отива в Лондон да учи медицина — хирургия при прочутия Джон Хунтер. Талантливият ученик завършва занятията с успех и в 1772 г. се завръща в родния си град, където се установява на чествана практика. Поддържайки тесен контакт с народа на село, той се натъкнал на интересното заболяване кравешка шарка у млекодайните кравя. При подробно проучване установил, че кравите се заразяват при доенето от шаркави доячки. По виемето им се появявали гнойни пъпки, подобни на тези

при човешката шарка. Кравите от своя страна заразявали ръцете на здравите доячки и тъй се продължило предаването на кравешката шарка. От друга страна у народа съществувало убеждението, че доячките, които се заразявали при доене на кравите не бокедували от шарка. Това накарало Дженер да помисли, че двата вида шарка се взаимно изключват.

В 1775 г. той почва трудните си опити и изследвания. Данните от народните поверия и наблюдения, от натрупаните исторически факти е трябвало да бъдат научно проверени, изпитани на практика, за да може да бъдат издигнати до степен на вечна научна истина.

След двадесетгодишен упорит труд, на своя 47-и рожден ден — 17. V. 1796 г. той прави опит да инфицира осемгодишния Джеймс Филс с материал взет от гноята по ръцете на доячката Сара Нелмс. На мястото на заразяването се появили две гнойни пъпки, придружени с лека температура. Няколко дена след това по кожата останали само корички и люспи. На 1 юли той заразил Филс с гной от човешка шарка. Появило се само зачервяване, което изчезнало след два дена, а малкият Филс останал здрав. С това хипотезата на Дженер станала научна истина. Пред целият свят било доказано, че кравешката шарка (или материал взет от нея — вакцина) предпазва от заболяване от човешка шарка.

В 1798 г. Дженер повторил успешно опита с друго момче. Работата си написал под заглавие: „Изследвания за причините и следствията на шарката у кравите“. Тази работа той изпратил на научното общество при кралския двор. За негово огорчение тя не била приета за публикуване, а обратно върната със съвет да не вреди на репутацията си с подобни фантазии. Упоритият Дженер не се отчаял, а я напечатал в частна типография. Наскоро тя претърпяла и второ издание. В тази книга-паметник са изложени плодовете на многогодишния наблюдения, опит и труд в полза на народа.

Заслугите на Дженер били най-после признати в 1802 г. парламентът му гласува награда от 10.000 а в 1807 — 20.000 ливри. Наблюденията му били потвърдени в целия свят и убеждението му, че с ваксинирането на новородени е възможно да се изкорени окончателно шарката като народна болест, въведено в практиката като задължителен закон. В 1857 г. на лондонския булевард Трафалгар е бил издигнат паметник в негова чест.

В 1880 г. великият Пастър намери начин за намаление силата на микробите и създаде активното имунизирание с убити микроби. За слава и чест на Дженер той нарече откритието си ваксинация

Д-р К. Ненков

Уручасан си, баби!..

Фейлетон от ЕМИЛ РО

Бях се поразболял нещо. Простуда, навярно... За два дни ме свали на легло. С чай се парих. Тухлички слагах на краката си. С гроздовка се разтривах. Не минава. Просто, зявдлива работа. А в село, знаете, лекари няма. Подхвърлих на домашните си две словца по този въпрос...

— Ами, доктор зер... Празни приказки! — съглася ме леля Рада. Я чакай да извикам баба Вида. Тя ще ти наиди цър...

Пошегува се, рекох, жената. Засиях се веселичко под ревиния поглед на температурата, която, важицеша към 40°. Но скоро забравих... Намерих си по-приятно занимание. Почнах да броя мухите по тавана. Бях стигнал, струва ми се до 847, когато вратата любопитно скръзна. Някаква бабичка протегна тънка шийка над миндера и упорито ми дъхна на чесън, краставички и прясно сирене. Възпалените ѝ очи замигаха с телеграфна бързина, а устите ѝ многозначително пошушнаха:

— Тъй, тъхъй!... На лош час го е срещнала...

Разшета се баба Вида като у дома си. Домъкна от буничето мръсна олющена паница, в която по-рано леля ми е бъркала трици на пилетата. Сябра няколко въгленчета край огнището. Измъкна от пазуха си кирливо парцалче с десетина бели камъчета. Отскубна от черния котарак 4 фандака с по седем влакна. После сипа вода в паницата, разбърка я нещо с нечисти пръсти и зафъфли нещо... Може би, нещо като „Сезам, отвори се“!... Може би, друго... Но благодарение на това заклинание водата скоро доби желания мазножълт цвят. Тогава врачката взе белите камъчета и ги дамбурна последователно вътре. При това тъй се мусеше, хилеше и плезеше, че мен здравата ме изби на смях. Но не успях да се изкискам... Тя грабна мокрото апетитно парцалче и сърчно ме плесна с него през устата.

След този забавен номер, в паницата плунаха въглените, следени с подчертано оживление от баба Вида. Тя самодоволно мъркаше, подобно самозван селски псалт. От време на време невъзмутно се почесваше където трябва и където не трябва. Бъркаше с черни нокти в ушите си и чистеше от там завидни количества ароматна сива кал. Вадеше усърдно от носа си разни съблазни и спокойно ги разващаше между двете си длани или по сукмана.

Скоро деремонията навлезе в най-тържествената си фаза. Врачката взе седемте котарашки влакна, поплъпо ги и ги разчепка в паницата. Започна ново измиване на бабешките ръце и ново заклинание, което напомняше: „Петър плет преллита. Петре, Петре, плети! С пъстри пръти преплитай!“

На края ти доближи паницата до устата ми с властен жест.

— Уручасан си, бабиниини! С черна котка в черна доба на черно място черна среща си сторил... Зла жена с зли очи от празни менци вода ти е дала... Ха сега, сръбни си, да ти умине!...

Ех, защо да лъжа? Що си е право, право! Умина ми. След три дни напуснах миндерчето. Помага бабината Видина водича понякога... Когато не я пиеш, разбира се! И когато навреме повикаш лекаря... Другата е от Матея...

А баба Вида до ден днешен е жива и здрава. Славата ѝ чак по Торбалъжките се носи. Умее си занаятца бабичката... Това е! И развит път може да управи... И кокоши трън в горите тилилейски праша... И змеюва поръка от юдино хоро тъй изкусно разпознава, както ти никога не би сбъркал поп Данко с Мишо биволарчето.

Вярно, случват се и неуспехи понякога... „Когато челоवेशкото сърце е заключено за моите нагги, не мога да помогна, бабини!“ — пояснява врачката. Не е виновна, значи, тя! Защо пък някой ще тури катанец на сърцето си!... От где на где?... Я гледай ти, прицъкни!... Нека тогава! Заслужава си!... Все пак баба Вида не бяга от подобни нерезуции. Ами, може случайно да се отлочи катинара!... Тя и на тях помага... да се преселят по-бързо в царството небесно. Колко такива са минали през ръцете ѝ!... Хе!... Брой нямет те...

Но за тях друг път.

В СЛУЖБА НА ЧОВЕКА

ЛЕКУВАНЕ СЪС СВРЪХТОНОВЕ

Човешкото ухо долавя звукове с фреквенция от 16 до 17,000 трептения в секунда. Над тях вече се намират свръхзвуковете. Трептенията се предават през приемателната среда и се приемат от приемателния орган. Бързината на предаването зависи от плътността на средата. Колкото последната е с по-голяма кохезия и еластичност, толкова по-бърже и по-добре ще се провеждат звуковете.

В природата много често се получават свръхзвукове. Даже някои животни и насекоми ги произвеждат, а други пък ги долавят: такива са мишките, щурците, прилепите. Ние много често сме се очудвали как прилепите избегват от много далече приближаването на човека — сега се знае, че те са чували свръхзвуковете, произведени от него. Има два начина за опитно получаване на свръхзвуковете: единият с магнитна индукция, другият с помощта на кварцова пластинка.

Пиер Кюри е открил, че налягането върху кварцов кристал произвежда електрични явления. Достатъчно е налягането да се променя в равни интервали, за да се получат вибрационни явления с определено число трептения — т. е. да се получат свръхзвукове. Основавайки се на тези принципи именитият френски физик Ланжевен е построил специален апарат за получаване им, състоящ се от генератор за високо напрежение и от предавател на свръхзвуковете. В последния именно е поставена и трептящата кварцова пластинка. Той е силно подвижен, за да може да се поставя изде да е по тялото. За улавяне района на действие на свръхзвуковете има и специален детектор — ултрасоноскоп. Съгласно горните принципи свръхзвуковете няма да се предават еднакво по тялото, ако

има средн с различна плътност. И тогава, с помощта на тези апарати ще бъде възможно да се определи точно границите на вътрешни плътни органи или на чужди тела. Едно увлечено сърце или един воден плеврит ще могат да бъдат ясно ограничени и просто изписани по кожата. Вижда се колко много би спечелила медицината от приложението на този нов способ на изследване. Колко лесно би било да се открие заболяването на далака или на черния дроб!

Интересно, че при вибрирането си кварцовата пластинка изпраща в тъканите на тялото определени вълни на налягане, които действуват вече като повърхностен и дълбок масаж. Установява се, че за много заболявания, това е един отличен начин за лечение: различни невралгии, ишиас, хронически ревматизъм, неподвижни стави и др. Нещо повече тези вълни упражняват добро влияние при поставяне в действие не само на мястото на болката, но и далеч от нея. Това е особено полезно при болести на органи, лежащи дълбоко в телото: черва, бъбреци, пикочен мехур.

Успехите постигнати от свръхзвуковото лечение са още едно доказателство, че науките не могат и не трябва да се развиват откъснати една от друга. Теоретичните дисциплини могат да водят самостоятелен живот, но трябва и да помагат на практичните, а практичните от своя страна да трупат опит и проверка, необходими за теоретичните. Само по този начин и едините и другите ще бъдат полезни на човечеството.

И така давете сестри, физиката и медицината, при сговорна работа, успяват още веднаж да помогнат на болния човек.

В центъра генератор за ултра-тонове и телескопическия му проводник

Приложение на ултра-тонове лечение върху коляно

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

по
СВЕТА

ПОДГОТОВКАТА НА МЛАДИТЕ ЧЕРВЕНОКРЪСТЦИ В СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ

Червенокръстците в Съветския съюз следват редовни курсове за първа помощ при произшествия, за елементарни грижи към болните, за хигиена и за здравеопазване. Подготвителния курс обхваща 18 часа — уроци, състои се от 2 групи по 2 часа седмично. Участващите във всяка група броят от 12 до 18 души. Материалът е бил разпределен, както следва:

- Първа помощ, елементарни грижи за болните 8 часа.
- Заразителни болести и предпазители мерки 3 "
- Лична хигиена на учениците 6 "
- Дялото на дружеството на Червения кръст и Червения полумесец в Съветския съюз 1 "
- Освен подготвителните, организиран е и горен курс, който се състои от 22 часа и се провежда три пъти седмично. Освен по-горе посочените предмети, той обхваща още:
 - Грижи за болните и ранените . . . 4 часа.
 - Лична и обществена хигиена 4 "

През войната повече от 10 милиона ученици са следвали тези курсове. След завършване на изпита, който дава правото за носене на значка, те са подпомагали жертвите от въздушните нападения, предлагали са помощта си на обществени хигиенични служби,

при предприемане предпазни мерки (ваксинации, разпределяне на таблетки, др.), изпълнявали са службата в помощните постове за противоаеропланна защита и в скривалищата, подпомагали са лекарския и санитарен персонал в болниците.

Дейността на червенокръстните отряди.

Червенокръстците, който са завършили с успех посочените курсове сформират екипи. Всеки екип се състои от 4 члена, от които един от членовете е шеф. Задачата им е да дават първа помощ при нещастни случаи, да подпомагат санитарния персонал в училището, да бдят за чистотата в училищата, да следят за опазването хигиеничните правила от страна на учениците.

Учениците от горните класове са организирани в отряди от 20 члена с един шеф, три групи от 4 носачи на носилки, един член за свързка и пет помощници. Те са обучени от лекари и хирурзи и стажуват в болниците, разпределителните центрове, поликлиниките и др.

Взаимопомощ.

Групите червенокръстци извършват чудесна работа по отношение на обществената

В медицинската аудитория на Харковския университет

вззаномиш: подпомага семействата на мобилизираните войници, на старите бойци и децата, настанени в приюти и сиропиталища. По долу предаваме един пасаж от доклада представен от Съветската делегация на Конференцията на Младежкия Червен кръст в Стокхолм, през септември 1946 година.

През периода на мирното възстановяване, членовете на Младежкия Червен кръст помагат при лекуване раните от войната. Дялото на Червения кръст в училищата не престава да се разширява.

Много е важно да се грижат за човека и по-специално за децата, жертви на войната.

Управлението, както и цялото население, отдават специално внимание за децата.

Притежаваме голям брой сиропиталища, интернати и ясли. В тези институти децата се отглеждат с най-голямо внимание и се чувствуват много щастливи.

Червенокръстците поемат шефството над сиропиталища, най-вече над ония, които са в териториите, освободени от германската окупация.

Например, групите от Ленинградската област са събрали 20 хиляди рубли и са създали фонд при Червения кръст в полза на сираците. Членовете от Свердловск са събрали 50 хиляди рубли за децата от Краснодар.

В Съветския съюз брой 50 хиляди групи на Младежкия Червен кръст и Червен полумесец и приблизително 4,000,000 членове.

ЮГОСЛАВИЯ

Югославския младежки Червен кръст организира в цялата страна хигиенични курсове за първа помощ, които ще позволят на червенокръстците да участвуват в здравната пропаганда, която се провежда сред масите.

Освен това, Югославския младежки Червен кръст ще построи санитарни постове, чийто персонал ще бъде набран от червенокръстците санитари по продължението на железния път от Шамац до Сараево, в построяването на който участвуват 180 хиляди младежи доброволци от всички краища на Югославия. Югославските червенокръстци си поставят организирането на лагер за бригадирците в Словенските алии.

Местните комитети са раздали на младите бригадирци дрехи, обувки и провизии.

Повече от 95% от младежите в Югославия са организирани в Младежкия Червен кръст;

Забележка — Югославския Младежки Червен кръст приема в своите редове всички младежи по-млади от 23 години. Той е организиран групно едновременно в училищата и извън тях.

ПОЛША

В областта на Бялисток, няколко групи са изработили играчки и кукли по искането на малките. Други са сформирали трудови екипи, които почистват улиците, плеват бурените и помагат при възстановяването на училищата. Болшинството от групите от тази област имат малки аптечки. Населението от селата и малките селища прибягват често

Инвалиди от войната в Англия на работа с успешно направени протези

до аптеките на Младежкия Червен кръст. Здравните въпроси са предмет на особено внимание. В областта Люблин са били организирани областни курсове по здравеопазване. Към 15,000 червенокръстци са участвували в тия курсове. Областния комитет в Люблин издава Бюлетин на Младежкия Червен кръст.

БРОЯТ НА МЛАДЕЖИТЕ ЧЕРВЕНОКРЪСТЦИ В СВЕТА ПОСТОЯННО РАСТЕ

Според най-последните изчисления, общият брой на членовете на Младежкия Червен кръст достига до 32 мил., разпръснати в 51 страни. Смята се, че трябва да има приблизително 150 милиона ученика в 59 страни, където има дружества на Червения кръст. Естествено, съществуват още много милиони в страни, като Германия и Австрия, където дружествата са в процес на възстановяване, и в страните, където няма дружества на Червен кръст. Прочие, въз основа на посочените по-горе цифри, може да се сметне, че около 20% от децата на страните, които имат национални секции, са за сега членове на Младежки Червен кръст. Следователно, остават 120 мил. деца да се спечелят за каузата, която защитаваме.

Както свидетелствува по-долу поместената таблица бързото развитие на организацията от основаването ѝ (към 1914 г.) трябва и е възможно да се включат и тези деца в редовете на Младежки Червен кръст.

Година	Брой на страните	Брой на чл. на МЧК	Нарастване
1922	21	5,713,100	за 9 г. нарастване с
1931	49	12,592,804	7 милиона с
1937	53	16,883,742	за 6 г. увеличаване с
1942	49	24,584,029	8 милиона с
1946	51 повече от 32 ил.		16 милиона

Първата Национална конференция. Делегатите, снети след закриването ѝ

Организациснен живот

Участие на БМЧК в бригадите

Българската младеж извърши през тази година едно епохално дело. Тя успя под ръководството на Централния комитет на демократичната младеж и комитетите на демократичната младеж по места да организира 80,000 младежна строителна бригада. Български младежки Червен кръст, като част от общото младежко движение, взе дейно участие в набирането на бригадирци за първите смени на бригадата. По всички обекти за работа имаше младежки червенкръстци, които наред със задължените си като бригадирци поемаха доброволно върху себе си санитарно-здравните грижи около своите другари. Имаше много червенкръстци, които бяха на работа в бригадирските болници, санитарни пунктове и пр. Със завършването на строителния сезон и прекратяване работата на бригадата Върховното управление на БМЧК ще има възможност да излезе с пълни данни по участието на младежките червенкръстци в изграждането на нашата страна чрез младежките строителни бригади.

Размяна на български и югославски червенкръстци-бригадирци

През м. юли т. г. заминаха български младежки бригади за Чехословашко, Югославия и Албения. Бригадата за Югославия наброяваше 260 души, а за Чехословашко и Албания по 50 души. По споразумение с братския Югославски младежки

Червен кръст бе направена размяна на 10 души червенкръстци между България и Югославия. Югославските червенкръстци бяха настанени на работа по линията Перник—Волуиж. Българските червенкръстци, които заминаха за Югославия се водят от Величко Николов, член на Върховното управление на БМЧК.

Български червенкръстци в Чехословашко и Албания

За Чехословашко замина като санитарка към българската бригада, която ще работи по строителните обекти на Чехословашката република, членката на Изпълнителния комитет на БМЧК Катя Воденичарова. За Албания замина, също като санитар на бригадата, Иван Ягличев, секретар на Софийското областно управление на БМЧК и участник в строежа на линията Бръчко—Бановичи в Югославия през миналата година.

БМЧК на Световния младежки фестивал в Прага

Като представители на Българския младежки Червен кръст за Световния младежки фестивал в Прага Върховното управление на БМЧК определи д-р Георги Ангелов, председател на БМЧК и Алеко Големанов, редактор на печатните издания. На 18 юли т. г. делегатите заминаха за Прага.

Конструирани на новия Изпълнителен комитет на БМЧК.

Избраният от първата Национална конференция Изпълнителен комитет на БМЧК в първото си заседание се конституира както следва:

- председател: д-р Георги Ангелов
подпредседатели: Нешо Пейчев
Иван Арнаудов
орган. секретар: Ленни Антонов
зав. култ.-просветния отдел: Диляна Далева
зав. детския отдел: Андрей Коцев
Катя Воденичарова
зав. външния отдел: Евг. Паничерска
зав. санитарния отдел: д-р К. Ненков

В същото заседание Изпълнителния комитет определи за административен секретар Ст. Райчинов, а за редактор на печатните издания Алеко Големанов.

Нашите лагери през тази година

През тази година Върховното управление на Българския младежки Червен кръст уреди два лагер-школи, съвместни с ЕМОС — единия край село Батак, Пещерско, а другия на Черно море, край гр. Варна. В следующия брой на „Аз служа“ ще поместим репортаж от лагерите. Освен това лагер за деца от прогимназиите организира в с. Земен Софийското областно управление на БМЧК. Също такъв лагер организира Пловдивското областно управление в местността Цигов чарк в Родопите.

— Съгласно решението на първата Национална конференция всеки клон е задължен да получава по един абонамент от органа на БМЧК сп. „Аз служа“.

Изплатете дължимите суми към Върховното управление.

— Поради това, че Българския младежки червен кръст пое издаването на детското списание „Детско здраве“, което ще служи за червенокръстците до 3 прогимназиален клас, то отделянето на място в списание „Аз служа“ за детски страници става безпредметно, заради което се и спират.

Списание „ДЕТСКО „ЗДРАВЕ“ става издание на БМЧК.

Върховното управление на БМЧК е издало следното окръжно № 1152:

Първата национална конференция на Българския младежки Червен кръст взе решение, което бе формулирано като уставно положение, нашата организация да започне издаването на детски вестник или списание.

В изпълнение на това решение на националната конференция Изпълнителният комитет на БМЧК влезе в преговори с редактора — стопанин на списание „Детско здраве“ д-р Александър Недев и пое издаването на същото списание.

Следователно, от новата, 1947/48 учебна година списание „Детско здраве“ става издание на Българския младежки Червен кръст под редакцията на д-р Александър Недев и със сътрудничеството на широк редакционен комитет от видни наши детски писатели и активни червенокръстски деятели.

Списание то ще запази своя предимно здравно възпитателен характер, като ще застъпва дълбоко човеколюбивите и прогресивни демократични идеи на БМЧК и неговия организационен живот.

Списание то ще излезе през годината, както досега, в 8 книжки при абонамент 150 лева годишно. Редовното излизане на списанието е напълно осигурено. На записалите повече от 5 абонати се прави обичайната отстъпка.

Първата книжка ще бъде изпратена към 15 септември т. г. на всички досегашни абонати на списанието, а също така и на всички червенокръстски клонове при първоначалните и прогимназиални училища. Всеки клон при тези училища по устав е задължен да получава по един абонамент на списание „Аз служа“, а един абонамент от списание „Детско здраве“.

Нека ръководителите на клоновете и червенокръстците изпращат за списанието дописки със снимки из живота на клона, стихотворения, разкази и пр. Материалите ще бъдат помествани в списанието.

С помощта на ръководители, учители и червенокръстци нека се надяваме, че „Детско здраве“ ще стане любимо списание на българското дете, а с това ще можем да спомогнем за здравното издигане на нашия народ.

ЦЕНТРАЛЕН КООПЕРАТИВЕН СЪЮЗ

СОФИЯ, ул. ГЛАДСТОН № 69

Обединява и представява целоуп-
ното кооперативно движение в страната.

Членуват 60 районни кооперативни съюзи, които об-
диняват над 4.500 кооперативни сдружения с 1.500.000
члена, 7 милиарда лева собствени средства и 20 ми-
лиарда влогове.

ЦЕНТРАЛЕН КООПЕРАТИВЕН СЪЮЗ

РАЗПОЛАГА с 1 милиард лева собствени средства :

Той е организационна, стокова, кредитна, ревизионна и
просветна централа на всички районни кооперативни съюзи.

ИЗДАВА: идейно организационен седмичник и 5 месечни списания,
засягащи организационни, културно-просветни и стопански въпроси.

ЦЕНТРАЛЕН КООПЕРАТИВЕН СЪЮЗ

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ — тел. №№ 2-21-38 2-23-19 2-58-61

ОРГАНИЗАЦИОННО ФИНАНСОВ ЦЕНТЪР — пл. Славейков 6 тел. 2-19-64

Развива стопанска дейност:

Чрез център „ПОТРЕБЛЕНИЕ“ — тел. 2-23-38 — ул. Славянска № 5

„ПРОИЗВОДСТВО“ — тел. 2-36-60 — ул. Раковски № 103

„ПРОДАЖБИ“ — тел. 2-36-60 — ул. Раковски № 101

Чрез дирекция „ВНОС-ИЗНОС“ — тел. 2-43-52 — ул. Денкоглу № 26

Телеграфически адрес: „КООПЦЕНТЪР“

БЪЛГ. ПЧЕЛ. КООП. ЦЕНТРАЛА „НЕКТАР“ ул. „Парчевич“ № 42

ПРЕДАЧНА ФАБРИКА
„ПАМУЧНА ПРЕНДА“
Акционерно Дружество
СОФИЯ-ТРЯВНА
Телеграф. адрес :
ПРЕЖДА-ТРЯВНА
Телефон 28

ЮЧБУНАРСКА ПОПУЛЯРНА БАНКА—СОФИЯ

Централа на пазарята ул. „Тито“ (Пирот) № 20
КЛОНОВЕ : на ул. Тито (Пирот) № 102 и на ул. Г. Димитров № 4
КАПИТАЛ и ФОНДОВЕ 160 018.476 лева
ПЛАСМЕНТ 609.357.338 лева
ВЛОГОВЕ 926.773.502 лева
РАЗПОЛАГАЕМИ СРЕДСТВА 497.695.311 лева
Банката извършва всички видове операции : преводи, инкесо, земаи,
сконто, ванти, гаранции и пр. Приема влогове при най-износни условия
и СПЕЦИАЛНИ ВЛОГОВЕ със седмични вноски от по 20, 50, 100 и 500 лв.
Станете член и спестявайте в Ючбунарска популярна банка.

Лекарска кооперация „ЛЕКОП“

София, Белчев 18

Телефон 2-34-02

„ЛЕКОП“ — отдели :

Общи доставки — продажби ;
ремонти на лекарски инструменти и др.
Собствена галвано-техническа работилница ;
Книгоиздателство ;
Собствена печатница и производство на учебници,
научна и популярна медицинска литература. Сътруд-
ничат видни професори, лекари, учени

„ЛЕКОП“ — цели :

Ниски цени ;
Доброначествени материали ;
Бърза доставка.
„ЛЕКОП“ — гаранция за всички лекари !
Търсете и разчитайте винаги и само на услугите
на „ЛЕКОП“ !

КНИГОИЗДАТЕЛСТВО „ХЕМУС“ — СОФИЯ ИЗДАВА

**СЪБРАНИ СЪЧИНЕНИЯ
на АНТОН П. ЧЕХОВ**

под редакцията на Н. О. МАСЛАТИНОВ и РАЧО СТОЯНОВ
Преждат доказано добри преводачи

15 тома в три серии по 5 книги
Първа серия — 1000 лв. и 1500 лв. подвързани

АДРЕСИ ЗА АБОНИРАНЕ:

ЗА КНИЖАРИ — Хемус Л. Д. — София, Гр. Игнатиев 18 — чек. с-ка 607

ЗА ЧАСТНИ ЛИЦА — Книгоцентрална „Хемус“ Ген. Бирюзов 5, чек. с-ка 8702
Книжарница „Хемус“ — Солун 2, телефон 2-15-17 и
в всички уредени книжарници в София и провинцията

**== ВАГОН-ЛИ || КУК ==
WAGONS - LITS || COOK**

Международно д-во на спалните вагони
и големите европейски експреси

СОФИЯ — Лере 2

За телеграми: СЛИПИНГ — СОФИЯ

SOFIA — Lege 2

Телефон: 2-13-96

Пощенска чек. с-ка № 3006

ПОЩЕНСКА СПЕСТОВНА КАСА

I. СПЕСТОВЕН ОТДЕЛ:

Влонители 1,053,000

Събрани влогове 17,464,000,000 лева

II. ЧЕКОВ ОТДЕЛ:

Сметкопритежатели 11,974

Авоари по сметките 1,281,000,000

Месечния оборот възлиза на 6,822,000,000 лева от
които 75% се извършва безкасово (с вирменти)

Касова служба при Централното управление в София, ул. „Московска“ № 19
и 100 клона — т. п. станции и постове в Републиката.

БАНКА БЪЛГАРСКИ КРЕДИТ

ЦЕНТРАЛА — СОФИЯ

30 КЛОНА В ПРОВИНЦИЯТА

В ОСТАНАЛИТЕ ГРАДОВЕ — ПРЕДСТАВИТЕЛ-
СТВА ПРИ КЛОНОВЕТЕ НА БЪЛГ. НАР. БАНКА

КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	лева	700.000.000
ПЛАСМЕНТ		14.500.000.000

Извършва всички банкови операции — Телеграфен адрес — БЪЛКРЕД

Българска земеделска и коопер. банка

ДЪРЖАВЕН КРЕДИТЕН ИНСТИТУТ

Централно управление в София, с 119 клона и 56 агенции действащи в страната.

Капитал и фондове	4.225.000.000 лева
Пласмент в заеми	38.844.000.000 "
Пласмент в доставки	14.242.000.000 "
Влогове и текущи сметки	52.979.000.000 "

БАНКАТА:

Снабдява земеделските стопани и занаятчии с евтин кредит за разширение и рационализиране на стопанствата им;

Кредитира, напътотвува и контролира кооперативните сдружения и техните съюзи и централи;

Кредитира водните синдикати за извършване строежи и снабдяване с необходимите им съоръжения;

Отпуска заеми на министерства, дирекции и общини за благоустройствени и стопански мероприятия и за постройката на училища;

Финансира доставките на земеделски оръдия и машини, на материали за занаятчийските кооперации;

Продава и подпомага износа на земеделски и занаятчи йски произведения;

ИЗВЪРШВА вътрешни и чуждестранни преводи и кредитова: депозити и комиссионни операции, както и всички банкови операции в страната и в чужбина; **ПРИЕМА** за обезпечаване всички видове влогове и текущи сметки

С кредитната си дейност, с извършените доставки, преработки и продажби, с провежданите мероприятия и широко развита влогова служба, банката чрез клоновете и кредитираните кооперативни сдружения се намира в досег с всички стопански дейности и обслужва цялостно българското народно стопанство.

Българската Държавна Лотария
НОСИ ЩАСТИЕ ЗА ВСИЧКИ
Купувайте редовно билети
от всеки дял!

БЪЛГАРСКИ МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ ДОСТАВЯ:

1. **Млад юнак — здравеняк** — здравни стихове и поеми за деца и юноши от Ас. Босев, цена 100 лв.
2. **Момчето Мирко** — пиеса в 3 действия от Д-р Н. Манолов, цена 40 лв. — изчерпана
3. **Аз служа** — детска пиеса в 1 картина от К. Воденичарова — 20 лв.
4. **Как мъзеливият Гого** обикна водата много — пиеса в 1 картина от К. Воденичарова, цена 20 лв.
5. **Марш на червенкръстците** — 15 лв.
6. **Кратък курс по майчинство и детство** — 15 лв.
7. **Тезиси за курсовете по първа и бърза помощ** — безплатно.
8. **Ръководство за санитарна подготовка на червенкръстеца** — 180 лв.
9. **Устав на Българския Червен Кръст** — безплатно
10. **Идейни насоки на БМЧК и мястото му** сред другите младежки организации — доклад на д-р Г. Ангелов, председател на БМЧК, пред първата Национална конференция — безплатно.

Под печат:

Бележник на червенкръстеца — 32 стр. двуцветен печат.

Книгите могат да се набавят от Б. М. Ч. К., бул. „Дондуков“ 63, чекова сметка 4.000 —

Червенкръстци до III прогимназиялен клас

Станете абонати на отличното здравно списание

„ДЕТСКО ЗДРАВЕ“

Издание на Български младежки Червен кръст — София

Редактира комитет Редактор: д-р Александър Недев

Годишен абонамент 150 лв. в предплата — чекова сметка 11.100

Адрес: бул. Дондуков 63, София.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЕМОС и Младежкия Червен кръст — Ив. Вълков, гл. секретар на ИК на ЕМОС; Там, където ще бъде Световния младежки фестивал — П. Мануилов; Бригада — стих. — Павел Матов; Противоздравни навици в Родоп — Наджи Ахмедов; Това, което видях в един концлагер в Холандия — проф. ван Гревелд; Санитарната авиация-епохално дело — д-р В. Вълчев; Историята на едно отиритие — П. Степанов; Едуард Дженер — д-р К. Ненков; Урочасан си, баби! . . . — фейлетон — Емил Ро; Лекуване с връхтонове; Подготовката на младите червенкръстци в Съветския съюз; Броят на младежите червенкръстци в света постоянно расте; Организационен живот; Сп. „Детско здраве“ става издание на БМЧК.

Редактор АЛЕКО ГОЛЕМАНОВ — Художник КАРАНДАШ

Фото-сътрудник Т. СЛАВЧЕВ

Адрес: бул. Дондуков 63, тел. 2-6616, чак. сметка 4000

Книж. седмич. и осмич. се отпечатва в печатницата „НИВА“, ул. Цар Симеон, 120